БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИ ИДАРА, ХОЛБОҺУҢ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОН НААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар | № 19 (4133) | 1972 сыл. Олунньу 12 күнэ СУБУОТА | Сыната 2 харчы

ССКП КИИН КОМИТЕТЫГАР

ССКП Киин Комитета Ленинградскай, Новгородскай, Донецкай уонна Витебскай уобаластар тутууларын тэрилталэрин уонна предприятиелэрин ССКП КК сатинньытээҥи (1971 с.) Пленумун быһаарыыларыгар эппиэттээн, ССРС тэриллибитэ 50 сыла туолуутун достойнайдык көрсөрө бэлэмнэнэн, 1972 сылга үлэ тэрээһинин туспарыы, производство не ыахтарын киэҥник туһанары, механизацияны, үлэ бастын ньымаларын олохтообун, ресурсалары чэпчэхтээһүн, кэмчилээһин режимнэн күүһүрдүү суотутар чэпчэки промышленноска, аҕыйах эт уонна үүт промышленноһтарыгар капитальнай тутуу бырааһын уонна кыамталары үлэҕэ киллэрии сорудахтарын болдьохторун инники толорорго социалистическай эбэһээтэлистибэ ылыммыт көҕүлээһиннэрин биһирээтэ.

Ыдыымыт гураҕар ССКП КК нэһилиэнньэҕэ аналлаах табаардары оҥорор предприятиелары тутууну уонна үлэҕэ киллэрииҥ түргэтэтэр иһин коллективтар социалистическайдыы куоталаһыыларын салгыы сайыннарарыгар уолталааҕын баҕарэтэ.

ССТА.

ПЯТИЛЕТКАҔА—ОХСУУЛААХ ҮЛЭҢИ!

Нэһилиэнньэни хааччыйыы эйгэтигэр

Мунэстэлэргэ партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай уонна профсоюзнай органнар эргиэн уонна общественнай аһылыгы сайыннарар туһунан ССКП XXIV съезһин ууруохтарын ситиһиилээхтик толоруурга туһуламмыт киэҥ тэриллэр үлэни тэнитиэхтэрэ, советскай дьоҥу хааччыйыыны салгыы тупсарыыны ситиһиэхтэрэ диэн эрэнэллэрин ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета биллэрдилэр.

ТЫЛ СИРИН ЭРГИЭНИН КИИНЭ

Молдавскай ССР, Слободзейскай оройуон Кицканы сэлиэнньэтин киин уулуссатын иккилии этээстээх дьиэлэр киэргэтэллэр. Ити—универмат, ас-үөл мэҕэһиитин, куулинария уонна ресторан дьиэлэрэ. Аналлаах отделларга табаар эгэлгэтэ баар. Онтон наадалааҕы таларыгар атыылаһаччы аҕыйах эрэ мүнүүтэ тардыллар. Оҥуоха эргиэн бастын ньымалара көмөлөһөллөр.

Снимокка: таҥас-сап отдела. Продавец Л. Пискаренко (уҥа) атыылаһаччы таҥас таларыгар көмөлөһөр.

Е. Драйшнер фотота. ССТА фотохрониката.

ССРС УОННА САХА АССР ЮБИЛЕЙДАРЫН КӨРСӨ

Оройуон эргиэнин тэриллэрин СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭРЭ

Биһиги, Чурапчы оройуонун эргиэнин үлэһиттэрэ, ССКП XXIV съезһин Директиваларын олоххо киллэрэргэ, нэһилиэнньэҕэ күннэтэ үүнэн иһэр наадыйыытын толору хааччыйарга, ССРС уонна Саха АССР төрүттэммиттэрэ үйэ анардаах юбилейдарын чиэһигэр маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

Саха АССР 50 сылын көрсө

Табаар эргиириҥ сыл анардааҕы былааҥын бэс ыйын 25 күнүгэр диэри 100,5 бырыһыан толоруохпут.

Алта ыйдаах сорудаҕы кинигэни атыылааһынга—100,5, общественнай аһылыкка уонна килиэби астааһынга—101,0, кооперацияҕа чилиэнтэ киллэрииҥ 102,0, паай үбүн хомуйууну—101,5 уонна соҕотуопка уопсай эргиирин 101,3 бырыһыан толоруохпут.

ССРС 50 сылын көрсө

Ахсыҥныы 22 күнүгэр сыллааҕы былааҥы табаар эргиириҥэр—100,0 кинигэ атыыттыгар—101,5, килиэп астааһыныгар—101,0, соҕотуопка уопсай эргиириҥэр—105,5 уонна «Холбос» бырабылыаҥньатыыһан тиэрдиллибит капитальнай тутуу былааҥын 100,0 бырыһыан толоруохпут. Итиэннэ нэһилиэнньэҕэ 57 тыһ. солк. суумалаах табаары ордук атыылыахпыт.

Сыллааҕы былааҥы: табаар эргиириҥэр—100,5, кинигэ атыыттыгар, общественнай аһылыкка уонна килиэп астааһыныгар—102,0, кооперацияҕа чилиэнниэн ылыыны уонна паай үбүн хомуйууну—103,0, итиэннэ соҕотуопка эргиириҥэр 100 бырыһыан толорон пятилетка иккис сылын түмүктүөхпүт.

Кооперативнай үбү-аһы хамчилээһин режимин кытаанахтык тутуһан, дебиторскай ньыһы 1972 сыл иһиэнэ 10000 солкуобайынан аччатыахпыт. Издержкалары эргиэҥэ—0,1, соҕотуопкаҕа—0,05, общественнай аһылыкка 3,0, килиэп астааһыныгар 0,2 бырыһыан аччатыахпыт. Барсы ылыы былааҥын 102 бырыһыан толоруохпут.

Бухгалтерскай учуоту-отчуотунаһы үчүгэй хаачыстыбалаахтык уонна болдьоһуоҥунан толорон, «Холбос» бырабылыаҥ-ньатыгар түһэриэхпит. Эргиэн кадрдарын үөрэтии былааҥын бары көрүҥнэриҥэн толоруохпут. Прилавок уонна остолобуой үлэһиттэрин техминимумунан хабан үөрэтиэхпит.

Тохсус пятилеткаҕа бэлиэтэммит үлэ сүрүн көрүҥнэрин былааҥын 4 сыл 11 ый иһиэнэ толоруохпут.

Бу эбэһээтэлистибэни чиэстээхтик толорору хаачыйар туһугар бары сельполар хардарыта социалистическайдыы куоталаһыыга киирсэллэрин тэрийиэхпит уонна ыаллыы Амма, Алексеевскай оройуоннарын эргиэнин үлэһиттэрин кытта социалистическайдыы куоталаһыыны салгыы ыытыахпыт.

Эбэһээтэлистибэ эргиэн үлэһиттэрин пятиһын мунньаҕар бинр сакаанан ылылыыны.

Үчүгэй сонуннар

СОВХОЗТАН

Субуруускай аатынан совхоз аҕыс сыл тохсунньутунаҕар быйыл валовойунан 23 центнериҥэн элбэх үүтү ыата. Эти государствоҕа атыылааһын бастакы кварталлаах былааҥын 105 бырыһыан толордо. Соловьевтаабы отделение—152, Болтонготооду отделение—122 бырыһыан толорон, эти атыылааһыҥҥа бастаан иһэллэр.

И. ЧИЧИГИНАРОВ.

ҮЙЭ ЧИЭППЭРЭ ЫАННЬЫКСЫТЫНАН

Тарабукина Варвара Константиновна Эрилик Эристиин аатынан колхоз Хоптоготооду бригаадатын. Боһомо фермаҕа старшайдыыр. Киниэхэ ыанньыксыттаабыта 25 сыл буолла.

Быйыл тохсус пятилетка иккис сылыгар киниэхэ ыһах ахсыҥтан 2400 кг үүтү ыырга быһаарыммыта. Ону толорорунан бастакы хардыыта үчүгэй. Тохсуннью ыйга валовойунан 2402 кг. бинрдии фуражнай ыһахтан 171 кг үүтү ыан графигын икки анар тэгүл куоһарда. Бу—колхоз үрдүнэн бастыҥ көрдөрүү.

Оройуон Советын депутата, коммунистическай үлэ ударынньа ыанньыксыт быйылгы юбилейдары көрсө кэрэ ситиһиилээх тиийэргэ ыһанар.

САҔАЛААҺЫН ҮЧҮГЭЙ

Эрилик Эристиин аатынан колхозка тохсус пятилетка иккис сылын үлэҕэ үрдүк ситиһиилээх түмүктүүр инниттэр сүөһү үлэһиттэрэ үрдэтиллибит обязательстволарын ылынан, социалистическай куоталаһыыны киэҥник тэнитиллэр.

Тохсуннью ыйга үүт валовой ыамын быллаҥа 110,1, оттон государствоҕа атыылааһын 141,5 бырыһыан толорулунна. Эти государствоҕа атыылааһын 116,7 бырыһыан туолла. Ынах сүөһүнү, сылгыны уонна саҥа төрүөбү тыыннаахтыы иитии 97,7—99,6 бырыһыанҥа тиэрдиллиннэ. Колхоз үрдүнэн тохсуннью ыйга уон үс ыанньыксыт 100-тэн тэксалыы киилэ үүтү бинрдии ыһахтан ыаттылар.

Ол эрээри үүт валовой ыама 1971 сыл тохсуннью ыйынаҕар 168,2 центнеринэн намтаата уонна биир ыһахтан тоҕус кгнан итэҕэс үүт ыанна. Бу сүрүн бириҥиэтинэн аҕыс сылга ыһаҕы сапталлыы мелтөҕө, оттон быйыл эбии аһылыгы сиэтии ситэтэ суоҕа уонна сылаас ойбон суоҕа буолар. Манна ордук Чакыр, Мэлдьэхси, Хадаар бригаадалэрэ түһэн биэрдилэр.

Н. ФЕДОРОВ, биһиги обш. корр.

УТУӨ УГЭҺИНЭН

Ленин аатынан колхозна Дьабыыла бөһүөлэгин олохтооҕо кырдьаҕас учуутал, пенсионер Афанасий Андреевич Антипин таах олоруору себүлээбэт. Кини төһө да анардаах буолан, дьиэтин-уотун, сүөһүтүн көрүннэр даҕаны, сиитукатыттан быыс булан ону-маны туһалаҕы үлэлиирин себүлүүр.

Ол да иһин, урукку үгэһинэн, сайын наада буолуо диэн, от үлэтин араас тэрилин оҥорон, хайы-үйэ ырааттыларбыт. Дьиэтин таһыгар от муниьар 60 кыраабыл кэккэлэспит. Ону сүүрэкэ тиэрдиэм диэн тыллаах. Оттон колоннон оттуур звеноолар туттар түөрт комплекс от кэбиһэр тэриллэрин мантан саас оҥорорго бригаадьиҥргэ себүлэҥнии биэрбит.

Билигин Одьулуун ферматыгар ыанхтар төрөөн эрэллэр. Афанасий Андреевич аны саҥа төрүөххэ анаан дьыкрэй килиэккэтин оҥорор. Учаастак төһө киллиэккэҕэ наадыйарын толору хааччыйар былааннаах.

А. ДЬЯЧКОВСКАЯ.

ОРОЙУОН НОРУОТУН ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН 1972 СЫЛГА УОННА ТОХСУС ПЯТИЛЕТКАҔА САЙЫННАРЫЫ БЫЛААННАРА

Оройуоннааҕы былаанныыр комиссия председателэ депутат таб. Н. Е. ЗВЕРСТОВ дакылаатыттан

Дакылаатчыт тохсус пятилетка бастаҕы сылларыгар биһиги дойдубутугар коммунизмы тутуу кэмигэр норуот материальнай уонна культурнай сайдыытын таһымын салгыы өрө көтөҕүү дьоһуннаах программатын туруорбут ССКП XXIV съеэдэ ыытыллыбытын тоҕоостоохтук бэлиэтээтэ. Съезд историческай уураахтарын олоххо киллэриитин сибээстээн, оройуон бары үлэһиттэрэ 1971 сылы хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутууга кэккэ ситиһиилэрдээх түмүктээтилэр.

Таб. Зверстов Н. Е. итиитэн салгыы оройуон тыатын хаһаайыстыбаларыгар уонна промышленнай предприятиеларыгар ааспыт сыллааххa государственнай былааннары уонна социалистическай эбэһээтэлистибэлэри толоруута таһаарыллыбыт итэҕэстэр, ону туоратар суоллар туһунан кэпсээтэ.

БАСТАКЫТЫНАН, оройуон хаһаайыстыбалара эт оҥоруу былаанын 91,3 бырыһыан толордулар, эбэтэр былаан валовойунан 205 тоннанан туолбата. Итии сүрүн биричиинэтинэн ынах, сылгы сүөһү көнньүөнэ олуүтэ салгыы тахса түрүүтэ, ынах, биэ кыһаараабыта эрэ буолар. Ааспыт сыллааххa 1102 ынах сүөһү, 562 сылгы көнньүөнэ өллө. Итини государствоҕа туттарыллыбыт сүөһү ыйааһыныттан ылар эбит буоллахха, сүтүк 318 тонна, эбэ төгүнэйэр. 1702 ынах уонна тиһэҕэ кытараан төрүөх ыһыллыбатаҕыттан, 488 тонна эбии эт сүттэ.

ИККИҺИНЭН, үүт валовой ыамын былаана төһө да туолбутун иһин, Ленин, Калинин, Карл Маркс ааттарынан колхозтар былааннарын толорботулар. Ыҥавы үгүстүк ыытаратыы түмүгэр биир фуражнай ынахтан үүтү ыаһын Эрилик Эристиин аатынан колхозтан уратыы хаһаайыстыбаларга быстар намыһах. Карл Маркс аатынан колхоз ыанньыксыттара күннэтэ ааҕан-суоттаан үлэлээбэккэлэр үүт валовой ыамын былаанын 4 тоннанан толорботулар.

Промышленнай предприятиелар 1970 сыллааҕар 450 тыһ. солк. валовой бородууксуйаны ордук оҥордулар, оҥоһуллубут бородууксуйаны 192 тыһ. солкуобайдааҕынан ордук батардылар. Райпотребсоюз 810 тыһ. солк. табаары ордук эргиннэ.

Ити эрээри бары промышленнай-производственнай предприятиелар туһаныллыбатах ис кыахтарын муҥутуурдук туһанан, үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтэн, производствоҕа бастыҥ опыты олохтоон сыллааҕы программаларын толорбут буолбатахтар. «Сельхозтехника» оройуоннааҕы отделениета промышленнай көрүҥнээх өрөмүөннүүр үлэ былаанын 92,1 бырыһыан толордо, оттон бытовой комбинат ааспыт сыллааҕар 27 тыһ. солк. өҥөнү нэһилиэнньэҕэ итэҕэс оҥордо. Уһэ ааттаммыт икки тэрилтэ үлэ оҥорон таһаарыытын тэрдиилибит былаанын толорботулар.

Дакылаатчыт оройуон хаһаайыстыбаларын производство үгүс салааларыгар ситиһиилэрин уонна үлэҕэ баар итэҕэстэрин сиһилии ырытар. Ордук улахан итэҕэс тыа хаһаайыстыбатын производствотын салгыы өрө көтөҕүүгэ таһаарыллыбыта бэлиэтэннэ. Карл Маркс аатынан колхоз ынаҕар ынах ахсаанын 25 төбөнөн, биэ ахсаанын 6 төбөнөн толорбото. Кулун деловой таһаарыыта 34,1 бырыһыаҥҥа эрэ тэнгнэстэ. Субуруускай аатынан со[illegible] ах дьаа тутуутун хаһаайыстыбалар социалистическай куоталаһыыларыгар [illegible] [illegible] [illegible], кулун деловой таһаарыылар, ынах сүөһү көнньүөнэ сүүтүүтүгэр ордук намыһах көрдөрүүлээх колхозка төрөөбүт ньирэй [illegible] ыыратыыга көнньүөнэ өллө. Туорах культуралар ыһыытыттан Ленин аатынан колхозтан уратыы хаһаайыстыбалар гектартан 3-4 центнер түһүүтү эрэ ыллылар.

Оройуон үрдүнэн саһыныгы түөрт ынахха биирдии фуражнай ынахтан 1050 кг үүтү ыырга бачымым көтөхпүт А. Н. Пестерева старшайдаах «Сардаана» ферматын коллектива ити сорудаҕы толорбут эбит буоллаҕына, Карл Маркс аатынан колхоз 26 ыанньыксыттара сыл устата биирдии ынахтан 1255 кг үүтү ыан 1970 сыллааҕар үүт ыамын 103 кг-нан таһаара түһэрдилэр. Совхоз үрдүнэн биир фуражнай ынахтан 1176 кг үүт ыанан ааспыт сыллааҕар 107 кг-нан көрдөрүү намтатылынна.

Сылгы ордук сааскы кэмҥэ ырыганнааһыныттан оройуон 92 сылгыһыттара бөдөҥ сылгыны тыыннаахтыы иитиини 95,9, кулун деловой таһаарыытын 54,4 эрэ бырыһыаҥҥа тиэртилэр. Сылгы иитиитин салгыы сайыннарыыга оройуон хаһаайыстыбаларыттан ордук үчүгэй көрдөрүүлээҕинэн Калинин аатынан колхоз биллэр.

Тохсус пятилетка уонна 1972 сыллааххa оройуон норуотун хаһаайыстыбатын сайдыытын сүрүн былааннара ханныктарый?

Тыа хаһаайыстыбатыгар биэс сыл устата 27550 тонна, ол иһигэр 1972 сылга 5310 тонна үүтү, пятилетка устата 12070 тонна, ол иһигэр 1972 сыллааххa 2250 тонна эти государствоҕа **туттарар сорудахтаахпыт.** Быйылгыттан ила 130 тонна эти нэһилиэнньэттэн соботуопкалыыр дьаһалы нэһилиэктэр Советтарын исполкомнара олохтуур эбээһинэстээхтэр. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйаларын государствоҕа атыылааһын 1970 сылы кытта тэҥнээтэххэ, пятилетка устата үүккэ 12,1, экка 38,4 бырыһыан **үүнүөҕэ.** **Сүөһү ахсаана** ити кэмҥэ 7 бырыһыан эбиллэн 18100 төбө ынах, 12360 сылгы сүөһү баар буолуутун ситиһиэхтээхпит. Ити үрдүк кирбиилэри ылыыга сүөһү орто ыйааһынын эбиллиитин, ньирэй уонна кулун деловой таһаарыытын үрдэтиини ситиһиэхтээхпит. Государствоҕа туттарыллар сүөһү орто ыйааһына 310 кг-тан итэһэҕэ суох буолуохтаах.

1972 сыл бүтүүтэ 17100 бөдөҥ ынах сүөһүлээх, 10620 сылгылаах буолуохпут. Пятилетка бүтүүтэ хас биирдии фуражнай ынахтан 1688, 1972 сылга 1525 кг үүт ыанара былааннанар. Бэйэ ис ыаҕын төһө толору туһанартан, общественнай сүөһү быйылгы кыстыгы сүтүгэ суох туоратыыттан, сүөһү бородууксуйатын биэриитин хамнаҕа суох үрдэтииттэн үрдүк түмүк ситиһиллэрэ тутулуктаах.

Кыылы иитиигэ уонна тыаттан бултанар түүлээх былаанын толорууга ыырымахтаах хара саһылы 800 иитэллэн, 605 тыһы саһыл иитиллиэхтээх. Ордук улахан болҕомто тыаттан бултанар булт ареаҕыныан, кииннэкэлээх кыыллары элбэтиигэ ууруллуохтаах. Саһыл иитиитин былаанын хамнаҕа суох толоруохха, биир ийэттэн өҥөнү ылыыны элбэтэр сорук туруоруллан үлэлиэххэ. Пятилетка устата түүлээх бултааһыныы былаана сүүматынан ыллахха 247 тыһ. солк. сыаналанар. Ити иһигэр 1972 сылга 199 тыһ. солк.

Сиртэн туруктаах үүнүүнү ылыы дьоһуннаах соругун толорууга ходуһа сирин тупсарыы, үүнүүнү үрдэтэр бары дьаһаллары олохтооһун быйылгы сорук уолтанан ыллылар. Быйыл уопсайа 5011 гектар сиргэ, ол иһигэр 3300 гектарга туорахтаах культураны, 1550 гектарга кормовой культураны, 80 гектарга хортуоппуйу, 11 гектарга оҕуруот аһын олордуохтаахпыт. Пятилетка бүтүүтэ ыһыы кээмэйэ 21 бырыһыанынан үүнүөҕэ.

Пятилетка устата 1840 гектар ходуһа сирэ сиигирдилиниэҕэ. 9820 гектар сир тордуттэн тупсарыллыаҕа, 960 гектар бааһына сирэ саҥалыы оҥоһуллуоҕа, 38650 гектар сиргэ минеральнай уоҕурдуу киллэриллиэҕэ, 984 гектар оһорбо сир хорутуллара барылланар. Хаһаайыстыбалар 760 тыһ. солк. ыбы мелиоративнай үлэҕэ көрүнүөхтэрэ.

1972 сылга 41700 тонна от соботуопкаланыахтаах. Сиртэн үрдүк үүнүүнү ылыыга сиэмэ хаһаайыстыбата улахан суолталаах. Ол үрдүнэн сорох хаһаайыстыбалар 1972 сылга сэп буолар ыһыы сиэмэтин ситэ ууруна иликтэр. Оройуон үрдүнэн бурдук сиэмэтин 73,3, хортуоппуй сиэмэтин 85 эрэ бырыһыана, ону даҕаны толору кондицията суоҕунан уурулунна. Ити улахан итэҕэһи туоратар дьаһаллары ылыахха. 1973 сылга ыһыы 100 бырыһыана сортовой сиэмэнэн ыһыллыахтаах. Итиннэн сибээстээн кыһыҥҥы агрономическай дьаһаллары олоххо киллэриигэ сөптөөх суолтаны биэриэххэ. Бу боппуруоска хаһаайыстыбалар салайааччылара, нэһилиэктэр Советтара уратыы улахан болҕомтолорун уураллара көрдөнөр.

Промышленнай предприятиелартан оройуон бары тэрилтэлэригэр да, нэһилиэнньэҕэ да ордук наадалаах табаардары оҥорон таһаарар предприятиенан **промкомбинат** буолар. Комбинат 1975 сылга валовой бородууксуйа оҥоһуутун 470 тыһ. солк., оҥоһуллубут бородууксуйаны батарыыны 380 тыһ. солк., производство үүнүүтүгэ 36 бырыһыаҥҥа тиэрдэри ситиһиэҕэ. Ордук чуолаан мебель оҥоһуутун былаана эбиллиэ көрүллэр. Пилопродукцияны бэлэмнээһини сылы эргиччи ыытыы, кирпиичэ оҥоһуутун былаанын толоруу булгуччу ирдэнэр көрдөбүллэр.

Нэһилиэнньэҕэ өҥөнү оҥоруу биллэрдик үрдүүрэ көрүллэр. **Оройуоннааҕы олох-дьаһах комбината** пятилетка бастакы сылыгар 121 тыһ. солк. өҥөнү оҥорбут буоллаҕына, 1975 сыл бүтүүтүгэр 356 тыһ. солк. өҥөнү оҥоруоҕа. Нэһилиэнньэ биир киһитигэр тиксэриллэр 22 солкуобайдаах өҥө, эбэтэр ааспыт дьылга оҥоһуллубуттан үс төгүл кэриҥэ улахан кээмэйдээх өҥө оҥоһуллуоҕа. Производствоны кэҥэтэн тэрийиигэ 1974 сылтан икки павильон тутуута саҕаланыахтаах. Итиннэк улахан былааны толорууга бастатан туран, нэһилиэктэргэ филиаллары аһан өҥөнү оҥоруу хаачыты да көрүҥүн олохтуохха наадалаах. Маныаха хаһаайыстыбалар, нэһилиэктэр салайааччылара сөптөөх үлэлиир уонна олорор усулуобуйаны тэрийиигэ быһаччы көмөнү оҥоруох тустаахтар.

Оройуоннааҕы лесопункт быйыл 11 тыһ. куб. метр маһы бэлэмниир сорудахтаах. Ити программаны олоххо киллэрэр сыалынан лесопункт салаата сылы эргиччи былааннаахтык үлэлиирэ, техника оҥорон таһаарыытын билиэрдик үрдэтэрэ, бастайааннай састааптаах бирригэдалары тэрийэн үлэни тохтоло суох ыытара көрдөнөр. Быйыл Чычымахтан 10 тыһ. тонна таас чоҕу тиэйэн оттук туһаныахтаахпыт. Итиннэн сибээстээн мас соботуопкатын аччатан чоххо киирэргэ тыа сиринээҕи социальнай-культурнай тэрилтэлэр былааннаналлара наада.

Оройуоннааҕы «Сельхозтехника» отделениета 1972 сылга 240 тыһ. солк. промышленнай көрүҥнээх өрөмүөннүүр үлэни ыытыаҕа. Ити отделение ааспыт сыллааҕы көрдөрүүтүнээҕэр 33 бырыһыанынан үрдүк. Эмиэ үүт оройуоннааҕы комбината 1972 сылга валовойунан 2510 тыһ. солк., оттон пятилетка устата 13500 тыһ. солкуобайдаах бородууксуйаны оҥоруохтаах. Нэһилиэнньэни үүт аһылыктарынан толору хааччыйыыга, оҥоһуллар бородууксуйа хаачыстыбатын тупсаран иһиигэ күннэтэ болҕомто ууруллуохтаах.

Коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинатын быйылгы программата — 160 тыһ. солк. Комбинат бөһүөлэги тупсаран оҥорууга аналлаах ыбы чопчу сылларга туһанара кэлэр да оттугар ирдэниэхтээх.

Капитальнай тутуу — кэскиллээх боппуруос. Ситэтэ суох даннайыһан 1972 сылга государство убулээһининэн үрүт тутулла турар объектары таһынан, Мындаҕаайыга 75 миэстэлээх интернат, Мугудайга 4 квартиралаах олорор дьиэ тутуута көҕүллэллэр. Хайахсыт, Арыылаах оскуолаларын, Мындаҕаайы интернатын, Мугудайга 4 квартиралаах дьиэ, Чурапчыга биир 12 квартиралаах дьиэ туһаҕа киирэн эхтээхтэр. ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун үлэлиир административнай таас дьиэлэрин тутуута саҕаланыахтаах. Кэлэр сылтан Чурапчыга 320 миэстэлээх, Болтоноҕо 160 миэстэлээх оскуолалар тутуулара саҕаланара былааннанар.

Электроэнергияны туһаныыга быйыл Сылан, Одьулуун үрдүк күүрүүлээх линияларын тутуу бүтэриллэрэ былааннанар, оттон кэлэр сылларга тутуу салгыы ыытыллыаҕа.

Чурапчытааҕы хозрасчетнай механизированнай учаастак быйыл ааспыт сылы кытта тэҥнээтэххэ, үлэтин кээмэйэ 28 бырыһыан улаатара көрүллэр. Оттон «Межколхозстрой» пятилетка устата үлэтин программата ааспыт пятилетка бүтэһик сылын кытта тэҥнээтэххэ, 3,2 төгүл үүнэрэ былааннанар.

Быйыл оройуон үрдүнэн табаар эргиирэ 11450 тыһ. солкуобайынан былааннанар, ити ааспыт сыллааҕар 6 бырыһыанынан үрдүк. Табаар эргиирин былаана пятилетка устата ааспыт пятилеткатааҕар 1,5 төгүл улаатыахтаах.

Райпотребсоюз нэһилиэнньэни промышленнай, культурнай табаардарынан, килиэбинэн, аһылык атын бородуукталарынан далайдык хааччыйыыта эргиэн атын материальнай базатын бөҕөргөппөккө эрэ ситиһиллиэн табыллыбат. Улахан болҕомто эр[...]

(Салгыытын 3 стр. көр.)

Үлэһиттэр депутаттарын XIII ыҥырыылаах оройуоннааҕы Советын V сессията

(Бүтүүтэ. Иннин 2 стр. көр).

гиэн культуратын үрдэтиигэ ууруллуохтаах. 1973 сылтан Мугудайга, 1974 сылтан Одьулууҥҥа пекарнялары тутуу былааныгар көрүллүннэ. Ити тутууларын ытыыга тустаах хаһаайыстыбалар быһаччы көмөлөһөр соруктаахтар.

Бүттүүн орто үөрэхтээһин Сокуонун олоххо киллэриигэ оскуолалар материальнай-техническэй базаларын бөҕөргөтүү түмүгэр 1975 сылга оскуолалар биир сменанан үлэлиэхтэрэ. Быйыл 21 оскуолаларга 3097 оҕо үөрэммэҕэ, кылаас көмөлөгө 228 тиэйниэҕэ, биир кылааска ортотунан 22 оҕо үөрэнниэҕэ. Үһүлүччү болбомто ыччаттары кыраһэзэги оскуолаларга, кэтэхтэн үөрэнэр пуунтарга хабан үөрэтиигэ ууруллуохтаах. Үөрэҕи бэлиэни үрдэтии иһин охсуһуу — сүрүн соруга.

ТАБ. Н. Е. ЭВЕРСТОВ ДАКЫЛААТЫН БҮТҮҮТЭ

Дакылаатчыт итини таһынан **культура, эһп тэрилтэлэрин** үлэлэрин кэнтин тохтуур.

Быйыл Саха АССР уонна ССРС тэриллибиттэрэ 50 сылларын туолар хайҕаллаах юбилейдарын көрсө оройуон үлэһиттэрэ производство бородуукцуйатын үрдэтэн, оҥоһуллар бородуукцуйа хаачыстыбатын тупсаран, үлэһиттэр ортолоругар социалистическай куоталаһыыны киэҥник далаһыннаахтык тэрийэн эрэ туран, тургуорруллубут соруктары кыайыылаахтык быһаарыахтара. Пятилетка уонна 1972 сыл былааннаах сорудахтарын үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэлэри толоруу хара маҥнайгыттан үлэһиттэр айар дьоҕурдарын, активностарын өрө көтөҕөртөн быһаччы тутулуктаах. Былаан дьиҥ бары ыйдарыгар эрэлдэхситик, ааҕан-суоттаан, киһини кэскиллэри таба көрөн үлэлииртэн тутулуктанан толоруллуоҕа.

Бары хаһаайыстыбалар, предприятиелар уонна тэрилтэлэр салайааччылара пятилетка сорудахтарын толоруууга биир өйүнэн-санаанан, туох баар күүстэрин-күдэхтэрин түмүнэн үлэлиэх тустаахтар.

Таб. Н. Е. ЭВЕРСТОВ уонна „Оройуон 1971 с. бюджетын толуутун итиэннэ 1972 с. бюджетын туһунан" таб. М. С. ОКОНЕШНИКОВА ДАКЫЛААТТАРЫН ДЬҮҮЛЛЭҺИИ

Ааспыт сылга түүлээх сөбүтуопкатын былаана туолбатаҕын, ол иһигэр Ленин, Эрилик Эристиин, Калинин ааттарынан колхозтар бэриллибит былааннары тохпуттарын туһунан райпотребсоюз сырабылыаннатын председателин солбуйааччы **М. Е. Софронов** этэ. — Түүлээҕи тыаттан бултааһын былаана хаһаайыстыбалар салайааччылара үлэни мөлтөхтүк тэрийбиттэриттэн, бу улахан государственнай суолталаах үлэҕа сөптөөхтүк сыһыаннаспатахтарыттан туолбата. Бултуурдар үлэттэн бириэмэтигэр босхолооммокка бары наадалааҕыныан толору хааччыйан бултата таһаарбаттар. Ол түмүгэр былааннаах булчут 50 эрэ бырыһыана бултаата. Миэстэҕэ андаатар олох суох буолбатах, ону бастыҥ булчуттар толоруулара да көрдөрөр. Онон баар кыаҕы туһаммакка былааны тохтубут. Саһыл иитиитигэр кэлин сылларга эмиэ сөптөөх суолта бэриллибэт буолан былаан толоруллубат. Саһыл фермаларын тутуулара мөлтөх, төрүөҕү ылыы намыһах. Ааспыт сылга биир кэлэ саһылтан Ленин аатынан колхоз 2,1, Эрилик Эристиин аатынан колхоз 1,8, Калинин аатынан колхоз 2 эрэ оҕону ыллылар. Туттарыллар саһыл тириитин хаачыстыбата мөлтөҕүттэн сыаната ааспыт сыллартан таҥнары түһэн иһэр. Манньык балаһыанньа иниикитин салҕанан барыан сатаммат. Быйыл, пятилетка иккис сылын бастакы кварталлаах былааныы толоруута бачччааҥҥа диэри биир да солкуобайдаах түүлээх туттарылла илик. Үлэ манньык тэтиминэн салҕанан барар буоллаҕына, былаан эмиэ туолбат кутталлаах.

Үөрэх оройуоннааҕы салаатын сэбиэдиссэйэ депутат **А. Е. Филиппов** бэйэтин бүттүүн үөрэхтээһиитин оҥоһуллубут былааһыгна олоххо киллэрэн иһиин туругар, манна баар сорох ыарахаттарга аһаата. Ыччаты киэһээҥи оскуоланан уонна кэтэхтэн үөрэхтээһиҥҥэ, орто үөрэхтээһининэн хабыыга үгүс итэҕэстэр баааллар диир араатар. — Ингиикитин киэһээҥи оскуолалары консультпууннары оҕолор бөлөхтөөн олорор сирдэринэн тэрийэр наада. Фермаларга учууталлар таксан консультациялары биэриллэрин тэрийиэххэ сөп. Орто үөрэхтээһин Сокуонун олоххо киллэриигэ олохтоох Советтар, хаһаайыстыбалар салайааччылара биир өйүнэн-санаанан үлэлиир, кыһанар эрэ буоллахтарына туруоруллар соругу ситиһиллээхтик толоруохпут.

Хайахсыт нэһилиэгин Советын исполкомун председателэ **А. Д. Алексеев** ыччаты орто үөрэхтээһининэн хабыыга сорох ситиһиилэр баалларын тэҥинэн, билигин да итэҕэстэр үгүстэр диир. Дириҥ, Хайахсыт оскуолаларга икки сменанан үлэлиллэр. Итинэн сибээстээн Хайахсыт оскуолатын тутуутун [illegible] наадалааҕын туһунан этэр. Итиннэн салгыы кини сибээс үлэтэ мөлтөҕүн, телефон үлэлээбэтин. Хайахсыкка сибээс отделениетын аһыы быттаардыллыбытын критикаҕа тарта.

«Межколхозстрой» Советын председателэ **Н. В. Слепцов** кини салайар тэрилтэтэ ааспыт сыллааҕы былааһын ситиһиилээхтик толорбутун уонна билигин үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэни ылынан үлэлииригин туһунан кэпсээтэ.

— Биһиэхэ, диир кини, — үлэһиттэр кэлэ-бара туруулара үгүс. Тыа сиригэр үлэлиир рабочайдарбытыгар маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэлэр, нэһилиэктэр Советтара уонна хаһаайыстыбалар салайааччылара ханнык да болҕомтону уурбаттар. Киинилэр ортолоругар интэр, агитационнай-массабай үлэни ыыппаттар, кинилэри общественнай үлэҕэ тардыбаттар.

— Кытаанах нэһилиэгин үлэһиттэрэ пятилетка иккис сылын сорудахтарын толоруута үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэ ылынан үлэлииллэр, — диир Арыылаах детсадын воспитателэ депутат **А. Д. Коркина**. Кини оҕо тэрилтэлэригэр кыһамньы мөлтөҕүн, сөптөөх суолта бэриллибэтин критикалаата. — Оҕо тэрилтэлэрин үгүстэрэ эргэ, списаниеҕа таксыбыт дьиэлэргэ олороллор. Арыылаах детсадын уонна Кытаанах деткомбинатын дьиэлэрэ атын сиргэ көһөрүллэр тутуктаахтар. Материальнай базабыт, араас тэриллэринэн хааччыллыыбыт быстар кыһаҕан. Анаалаах үөрэхтээх специалистар суохтарын кэспэтэ. Онноовор хаһан радиоланарбыт биллибэт.

Коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран тутуу комбинатын директора С. Н. Дьячковскай тупсаран тутууга үгүс үп көрүллэр да ол хайдах туттулларын ким да хонтуруолаабатын, ханнык да кордөбүл туруорруллубатын, ол иһин көрүллүбүт үп атын сылга туттулларын критикалаата. — Бородуукцуйа себестоимоһын ааҕан-суоттаан көрүөххэ, ким барыыстаахтык, ким ночооттоохтук үлэлиирин билиэххэ, государственнай үбү кэскиллээх үлэлэргэ сөптөөхтүк ороскуоттуохха наада.

Оройуоннааҕы балыыһа бухгалтера **М. А. Макарова** балыыһаҕа бухгалтерскай үлэ туругар тохтоото.

Райсовет исполкомун председателэ депутат Р. Р. **Бурнашев** оройуон хаһаайыстыбаларыгар, промышленнай тэрилтэлэригэр ааспыт сылга таһаарыллыбыт уонна быйылгы сыллаах соруктары толоруууга баар итэҕэстэргэ итиэннэ ону туоратар соруктарга киэҥник тохтоото. Ааспыт сылга ынах сүөһү туһата суох өлүүтүттэн 170 тонна, сылгы өлүүтүттэн 90-ча тонна, барыта 260-ча тонна эти сүтэрдибит, — диир кини. — Ити түмүгэр хаһаайыстыбалар 450 тыһыынча солкуобайдаах ночооту ыллылар.

Быйылгы сылга киирэн баран сүөһү өлүүтэ, ордук саҥа төрүөх өлүүтэ салҕанан тахсан эрэр. Мындаҕаайыга хайы-үйэ саҥа төрөөбүт 8 ньирэй өллө. Бу улахан дьиксиниини үөскэтэр. Үүт ыамыгар кини оройуоннартан улаханнык хаалан иһэбит. Хаһаайыстыбалар уулаах иһэ сүөһүнү өлөрүүнү булгуччу лаахтык таһаарыа суохтаахтар. Кэтэх хаһаайыстыбаҕа үгүс сүөһү баар. Онон контрактациялааһыны күүскэ ыытыллыахтаах.

Саасчы ыһыыга бэлэмниигэ үгүс итэҕэстэр бааллар. Оройуон үрдүнэн туруорахтаах культура сиэмэтэ 3020 центнер, ол иһигэр Бигардас совхозка 1180 центнер, итэҕэс. Хортуоппуй сиэмэтэ эмиэ тиийбэт. Агрохимическай дьаһаллар былааннара толоруллубаттар.

Промышленнай тэрилтэлэр сыл устата эриэ-дэхси үлэлээбиннэрэ кыайан ситиһиллибэт. Ааспыт сылга промкомбинат, лесопункт 7-лии ыйга, атын сорох тэрилтэлэр 4—5-тии ыйга былааннарын толорботохторо. Үлэ саамай күүскэ барыахтаах ордук сайыҥҥы ыйдарга былаан толоруллубат. Ол түмүгэр сыл бүтэһигэр кэлэн биирдэ тоҕо түһэн үлэлииргэ күһэллэллэр. Быйыл тохсунньу ыйдаах былааннарын үгүс тэрилтэлэр эмиэ кыайан толорботулар.

Бары хаһаайыстыбалар тэрилтэлэр салайааччыларыттан баар итэҕэстэри туоратыллара, сыл бастакы ыйдарыттан былааннарын бары көрдүгэлэринэн толорон иһиилэри хааччыйаллара көрдөнөр.

x x x

Сессия оройуон 1971 сыллаах бюджетын дохуотунан толуутун 6596,5 тыһыынча солкуобайынан, оросхуоккатын суумматын 6229,8 тыһыынча солкуобайынан уонна 1972 сыллаах бюджет дохуотугар уонна оросхуотун суумматын 6333,8 тыһыынча солкуобайынан бигэргэттэ.

x x x

Сессия иннинэ коммунист депутаттар партийнай группаларын мунньаҕа буолла. Онно оройуон Советын депутаттарыгар киирбит наказтары олоххо киллэриигэ II-с сессия уураахтарын толорон иһиилэрин туһунан коммунист депутаттар, хаһаайыстыбалар салайааччылара тт. Р. А. Филиппов, А. Е. Филиппов, П. П. Дьячковскай, И. С. Петров, А. А. Шадрин, В. Х. Жебсаин информациялара истилиннэ.

БАЛЫЫҺАБЫТ КЫАРАҔАС

Субуруускай аатынан совхоз киин бөһүөлэгэр Харбалаҕа медпункт дьиэтэ наһаа кыараҕаһын, эргэтин, онон үлэлииргэ элбэх ыарахаттардааҕын туһунан мунньахтарга кэпсэтии буолбута ыраатта да, баччааҥҥа диэри туох да уларыйыы тахсыбат.

Балыыһабыт дьиэтин уһуна баара эрэ тоҕус, туората биэс метр, чааһынай ыал дьиэтинээҕэр кыра. Тас истиэнэтэ эмэх буолан суулара чугаһаата. Дьэ бу балыыһабыт үс койкалаах. Приемнай хоско икки киһи киирдэҕинэ олорор сирин суох буолар. Оттон [illegible] рудуургэ [illegible] ҕыһа туолар. Ыарахан ыарыһах кэллэҕинэ сытар сирэ суох буолан, айдаан бөҕө буолар.

Санитарнай өттүнэн ыллахха хайа да өттүнэн көрдөбүллэ букатын эппиэттээбэт. Ханна да күөх мас, олбуор дьиэ суох, эгэ терраса баар буолуо дуо? Ыһатын эттэххэ, үлэлииргэ усулуобуйа суох дьиэ тэхэ, омуннааһын буолбатах.

Нэһилиэк уонна совхоз салалталара кэлэр сылтан балыыһа саҥа типовой дьиэтин тутарга кыһамньыларын уураллара наада буолла диэн саныыбын.

С. ГОВОРОВ,
совхоз рабочайа.

НУОРАТ ТЫА СИРИГЭР

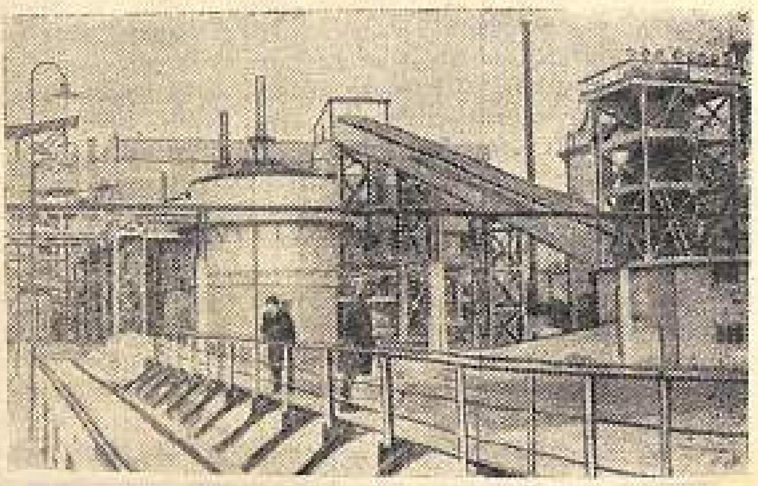

Молдавскай ССР. Үлэлээччилэр ахсааннарыгар саҥа киирбит Бендерскайдааҕы биохимическай завод куруаннах дороуоһа бастакы партиятын биэрдэ. Кини сыл ахсын суоһу ититтин наадатыгар 10-нуу тыһыынча тонна дороуоһаны, ону таһынан олох-дьаһах химиятын предприятиеларыгар олус наадалаах сырьеу — фурфуролу оҥорон таһаарыаҕа.

Снимокка: Бендерскайдааҕы биохимическай завод.

В. Садчиков фотота. ССТА фотохрониката.

Экономическай билии төрүттэрин үөрэтээччилэргэ

ПРОИЗВОДСТВО КӨДЬҮҮҺҮН ҮРДЭТИИ—СҮРҮН СОРУК

(Салгыыта. Июнь 18 №-гэ көр.)

Валовой дохуоттан колхозтаахтар хамнастарыгар 2324,5 тыһ. солк. ороскуоттаммытын көбүрэттэххэ, эбии-лик бородуукта стоимоһа 1061,1 тыһ. солкуобай буолта. Эбии-лик бородуукта (прибавочнай продукт) суумататтан колхозтар аастыт сыл колхозтаахтары социальнай хааччыйыы Бүтүн Союзтааҕы фондатыгар 116,8 тыһ. солк., колхозтаахтар социальнай страхованиеларын союзнай фондатыгар 43,0 тыһ. солк. биэрбиттэрэ, итинтэн ордуга 901,3 тыһ. солк. ыраас дохуот быһыытынан ордубута. Оройуон колхозтарын валовой дохуоттара 1965 сылы кытта тэҥнээтэххэ, 1970 сылга улаатыыта Ленин аатынан колхозка 196,9, Эрилик Эристиин аатынан колхозка 260,4, Калинин аатынан колхозка 164,1, Карл Маркс аатынан колхозка 222,1, оттон оройуон үрдүнэн 222,2 бырыһыан.

ТӨРДҮҺҮНЭН, **ыраас дохуот** (барыс) улаатыытынан быһаарыллар. **Барыс диэн бородууксуйа атыыламмыт сыанатын уонна бородууксуйа бэйэҕэ туруутун сыанатын араастара буолар. Ыраас дохуот диэн эбиилик бородууксуйа стоимоһа буолар.** Социалистическай обществоҕа ыраас дохуот икки көрүҥнээх: предприятие ыраас дохуота уонна общество [illegible] ыраас дохуота [illegible] тубатыгар түмүллүбүт ыраас дохуота. Ыраас дохуот уонна барыс ис хоһоонноругар уопсай үөскүүр источниктарынан биирдэр, ол гынан баран ахсаан, кээмэй өртүнэн үгүс түбалтэ атыннаһыылаах буолаллар. Хаһаайыстыбаннай практикаҕа ыраас дохуот хас да көрүҥнээх: сорҕото отчисление быһыытынан соцстрах фондатыгар барар, сорҕото оборотка нолуок буолан общество дьаһалыгар барар, онтон ордубута барыс быһыытынан хаалар. Оройуон колхозтарыгар 1965 с. 311 тыһ. солк., 1970 с. 901,3 тыһ. солк., Субуруускай аатынан совхозка 1965 с. 275,4 тыһ. солк., 1970 с. 448,6 тыһ. солк. ыраас дохуот ылыллыбыта. 1965 сылы 1970 сылга тэҥнээтэххэ, колхозтарга ыраас дохуоту ылыы 289,6 бырыһыан, совхозка 162,9 бырыһыан улааппыта. Ыраас дохуот уонна барыс улахан суолталааҕахтар. Киниэргэ бородууксуйаны атыылыыр сыана уларыйыыта улахан сабыдыаллаах оҥорор.

БЭСИҺИНЭН, бородууксуйа бэйэҕэ турар сыанатын (себестоимость) уларыйыыта буолар. Себестоимоска киирсэллэр: үлэ төлөбүрэ, сырье, матырыйаал, оттук, энергия ороскуоттара, амортизация, уопсай производственнай, уопсай хаһаайыстыбаннай ороскуоттар. 1970 с. бурдук 1 центнерин себестоимоһа оройуон үрдүнэн 30,65 солк., хортуоппуй — 48,73 солк., от — 3,03 солк., үүт — 30,71 солк., ынах этэ — 138,70 солк., сылгы этэ — 73,19 солк. тэҥнэспиттэрэ. Себестоимоһы ырытан көрбөккө эрэ производство төһө көдьүүстээҕин быһаарыахха сатаммат. Себестоимость, ити эрээри, производство көдьүүһүн бары өртүнээн дэгиттэр ситэ көрдөрбөт. Холоура, производство көдьүүһүн намтатарын түһүнан этиллибэтэр да, хамнаһы улаатыннарар түбэлтэҕэ, себестоимость үрдүүр уонна себестоимоска сыана уларыйыыта улахан сабыдыаллыыр. Итиниэр себестоимоһы ырытан көрүүгэ учуоттаныахтаахтар.

Общественнай производство көдьүүһүн үрдэтии сүрүн источнигынан үлэ оҥорумтуотун үүнүүтэ буолар. Советскай Союзка тыа хаһаайыстыбатыгар үлэ оҥорумтуота 1913 сылдааҕар 4,7 төгүл, оттон валовой бородуукуйаны оҥорон таһаарыы үс төгүл улаатта. ССКП XXIV съеһа ити ситиһиллибит таһымынан уоскуйбакка, кырыот хаһаайыстыбатын эрэ кэбэҕүн, үлэһиттэр олохторун таһымын үрдэтиини, тыа хаһаайыстыбатын производствотын көдьүүһүн уонна үлэ оҥорумтуотун түргэнник үрдэтэри модьуйда. Ол иһин ССКП XXIV съеһэ дойду тыатын хаһаайыстыбатын материальнай-техническэй базатын бөҕөргөтөргө билиигиҥ саҥа, модун күүстээх техниканан сэбилииргэ, уоҕурдууну киэҥник туһанарга, сири оҥоруну күүһүрдэргэ саҥа соруктары туруорда.

Бу пятилеткаҕа тыа хаһаайыстыбатыгар ааспыт пятилеткатааҕар биһиэн элбэх үп — 179 миллиард солк. үбүлэниһин көрүллүннэ. Итиниэхэ олобуран тохсус пятилеткаҕа үлэ оҥорумтуотун 37—40 бырыһыан үрдэтиллиэхтээх. Биһиги оройуоммутугар ааспыт пятилеткаҕа үлэ оҥорон [illegible] быһаарыыта уопсайынан 24 бырыһыан үрдээбитэ, ити иһигэр хонуу үлэтигэр 47,3, сүөһү иитиитигэр 12 эрэ бырыһыан.

Производство көдьүүһүн улаатыннарыыга, үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтиигэ:

1. Тыа хаһаайыстыбатын ыарахан үлэлэрин механизациялааһын быһаарар суолтаны ылар. ССКП XXIV съеһэ тыа хаһаайыстыбатын индустриялааһын материальнай базатын үөскэтэр промышленность салааларын күүскэ сайыннарарга киэҥ дьаһаллары бэлиэтээтэ. Тохсус пятилеткаҕа ордук үрдүк оҥорумтуолаах тракторлары, автомашиналары, сири хорутар, оҥорор, бурдук ыһар, от үлэтин араас техникаларын, сүөһү иитиитин ыарахан үлэлэрин механизациялыыр о.д.а. араас техника тыа хаһаайыстыбатыгар бэриллэрэ көрүллүннэ. Итиниэхэ олобуран туран илии ыарахан үлэлэрин механизациялааһын соруга туруорулла.

2. Ыһыы, ходуһа, мэччирэҥ сирдэригэр минеральнай уоҕурдууну киэҥник киллэрэн сиртэн үрдүк үүнүүнү ылыы, үүнээйини араас буортулаан чыларын утары охсуһуу о.д.а. производство көдьүүһүн улаатыннарыыга биир улахан суолтаны ылар. Биһиги оройуоммут 1971 сыл күһүнүгэр 1500 гектар ходуһа сиригэр уоҕурдууну киллэрэн бастакы хардыыны оҥордо. Кэлин туох баар ходуһа, мэччирэҥ, ыһыы сирдэригэр уоҕурдууну киллэрии улаатан иһиэхтээх.

3. Сиртэн үүнүүнү ылыыга сири мелиорациялааһын быһаарар суолтаны ылар. Оройуон ааспыт пятилеткаҕа 1854 гектардаах тыаны бааһынаҕа аһаан солоото. 4246 гектар сир дулҕата быһыллынна. 4753 гектар кырыс уонна талахтаах сирдэри оҥордо. Итиниэхэ государство бюджетыттан 1823,4 тыһ. солк., хаһаайыстыбалар бэйэлэрин средстволарыттан 233,7 тыһ. солк. суумалаах үп ороскуоттанна.

Тохсус пятилеткаҕа 1000 гектар сиргэ тыа солооторо, 10000 гектар сир үрүт ньуурун оҥоруу о.д.а. үлэлэр ытыллаллара былааннанар. Итиниэхэ үп ороскуота 1,5 улаатара көрүллэр.

4. Производство көдьүүһүн улаатыннарарга производственнай, олох-дьаһах, культурнай тутуулары күүскэ ытан производство процеһын механизациялыырга усулуобуйаны тэрийии үлэһиттэр олорор, үлэлиир усулуобуйаларын тупсарыы улахан суолтаны ылар.

5. Хас биирдии хаһаайыстыба ахсын уонна хас биирдии производственнай единицаларынан бурдугу, хортуоппуйу, оҕуруот аһын үүнээйини, үүтү, эти оҥорон таһаарыыта о.д.а. үлэ салааларыгар идэтийиини күүскэ олохтооһун көрүллэр.

6. Сүөһү иитиититтэн бородуукуйаны ылыыны лаппа улаатыннарарга элбэх үүтү, эти биэрэр боруода сүөһү иитиитин сайыннарыыга племеннэй үлэни тупсарыы, сүөһүнү аһатыы, көрүүнү-харайыыны тупсарыы, зоовертеринарнай көрдөбүллэри тутуһуу, наука ситиһиилэрин, бастыҥ опыты производствоҕа быһаччы тут[illegible] хаһаайыстыбалар [illegible] быһаарар суолталаахтар.

7. Хас биирдии хаһаайыстыба, коллектив социальнай-профессиональнай структуратын тупсарыы ирдэнэр. Итиниэхэ хас биирдии үлэһиттэр деловой квалификацияларын, хас да идэни баһылааһыннарын, кылаастарын үрдэтиилэрин, идэни үрдэтиигэ кэтэхтэн үөрэниилэрин, быстах болдьохтоох курстарга, массабай куруһуоктарга үөрэниилэрин кэҥэтии, араас идэлээх механизаторскай кадрлары бэлэмнээһини бопуруостарыгар оһуобай болҕомто уурулуохтаах.

8. Рабочайдар, колхозтаахтар бары бүттүүн экономическай үөрэхтэрин күүһүрдэн ылбыт билиилэрин быһаччы производствоҕа туттуулары сигиһин экономическай үлэни тупсарыыга биллэр көмөнү оҥоруоҕа. Производство көдьүүһүн үрдэтэргэ бородуукуйа бэйэҕэ турар сыанатын чэпчэтии, кэмчилээһин режимин олохтооһун кырата суох оруоллаах.

9. Тыа хаһаайыстыбатын производствотын көдьүүһүн үрдэтэргэ былааннааһын, экономическай көбүлээһин саҥа систематыгар киирии кэскиллээх суоллары арыйар. Тыа хаһаайыстыбатын кииниэн салайыы механизмын тупсарыы, хаһаайыстыбалар бэйэлэрин-бэйэлэрэ дьаһаныыларын кэҥэтии, кинилэр инициативаларын көбүлээһин, материальнай интэриэстээх буолуу принциптарын сайыннарыы, совхозтары толору хаһаайыстыбаннай ахсааҥҥа киллэрии о.д.а. дьаһаллар тыа хаһаайыстыбатын түргэнник сайыннарыы экономическай усулуобуйаларын үөскэтэллэр.

Сотору таайыга диэри сүөһү иитиититтэн ылыллар бородуукуйалары — үүтү, эти оҥоруу барыһы кыайан биэрбэт этэ. Ити хаһаайыстыба сайдыытын улаханнык мэһэйдиирэ. Ол иһин тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын государствоҕа атыылаһар сыаналарын лаппа үрдэтии хаһаайыстыбалар сайдыыларыгар улахан материальнай көбүлээһини оҥордо.

С. СОБАКИН,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай бухгалтера.

Бу тиэманы үөрэтиигэ программаҕа ыйыллар литератураны таһынан маннык литератураны туһаныахха сөп.

1. **ССРС Верховнай Советын үһүс (1971) сессиятын матырыйааллара.**
2. **К. Габышев.** Тыа хаһаайыстыбатын производствотын көдьүүһэ. «Кыым» хаһыат, 1970 с. сэтинньи 27 күнэ.
3. **П. Игнатенко.** Тыа хаһаайыстыбатыгар үлэ оҥорумтуота. «Кыым» хаһыат, 1970 с. сэтинньи 18 күнэ.
4. **З. Андросов.** Производство көдьүүһүн үрдэтии суолунан. «Кыым» хаһыат, 1972 сыл, тохсунньу 26 күнэ.

КӨННӨРҮҮ

«Саҥа олох» хаһыат олунньу ый 10 күнүнээх 18 №-гэр райсовет сессиятын түһүнан информационнай бэчээтинэригэ дьуһуурунай С. Н. Чичигинаров буруйунан «тыа хаһаайыстыбатын бастайааннай комиссиятын председателэ С. А. Захаров» диэн бэчээттэммитин, «тыа хаһаайыстыбатын бастайааннай комиссиятын председателэ Е. П. Коркин, ычча т өртөтүгэр үлэҕэ бастайааннай комиссия председателэ С. А. Захаров» диэн көннөрөн ааҕылыахтаах.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

ССКП райкома, райсовет исполкома ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын сэбиэдиссэйигэр Федотов Иван Ивановичка кини таптыыр бырааттата

ФЕДОТОВ ДМИТРИЙ ИВАНОВИЧ

уһун, ыарахан ыарыы кэнниттэн өлбүтүттэн бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Болтоҥо нэһилиэгин Советын исполкома, совхоз Болтоҥотооҕу отделениетын администрацията гражданскай сэрии кыттыылааҕа, колхознай тутуу ветерана, урдьааҕы рабочай, пенсионер

ВИНОКУРОВ ГЕРАСИМ ТИХОНОВИЧ

бу дьыл олунньу 7 күнүгэр уһун, ыарахан ыарыы кэнниттэн өлбүтүттэн покуонньук бары аймахтарыгар уонна табаарыстарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр аҕабыт, эһэбит уонна убайбыт, гражданскай сэрии кыттыылааҕа, үлэ ветерана, пенсионер

ВИНОКУРОВ ГЕРАСИМ ТИХОНОВИЧ

бу дьыл олунньу 7 күнүгэр уһун, ыарахан ыарыы кэнниттэн өлбүтүн кини билэр дьонугар, табаарыстарыгар иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, кийиитэ, күтүөтэ, сиэннэрэ уонна аймахтара.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: | НАШ АДРЕС: | ТЕЛЕФОННАРБЫТ: | ТЕЛЕФОНЫ: | Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на